

REPUBLICA MOLDOVA
AGENȚIA DE STAT PENTRU PROPRIETATEA INTELLECTUALĂ

**ABC-ul
proprietății intelectuale**
(Biblioteca de proprietate intelectuală)

Chișinău * 2016

Tehnoredactare: **Ludmila Patrașco**

Adresa AGEPI:

str. Andrei Doga nr. 24, bloc 1

MD-2024, Chișinău, Republica Moldova

E-mail: office@agepi.gov.md

URL: www.agepi.gov.md

tel.: (+373 22) 400607, 400506, 400593

©AGEPI, 2016

CUPRINS

Prefață	4
I. Prevederi constituționale	5
II. Protecția invențiilor	6
III. Protecția soiurilor de plante	10
IV. Protecția topografiilor circuitelor integrate	13
V. Protecția mărcilor	15
VI. Protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate	18
VII. Protecția desenelor și modelelor industriale	21
VIII. Dreptul de autor și drepturile conexe	24
a) Dreptul de autor	24
b) Drepturile conexe	27
c) Gestiunea colectivă a drepturilor patrimoniale	32
d) Difuzarea exemplarelor de opere și fonograme	34
IX. Servicii în domeniul proprietății intelectuale	35
X. Instruirea în domeniul proprietății intelectuale	36

Prefață

Proprietatea intelectuală, în sens foarte larg, cuprinde drepturile legale ce rezultă din activitatea intelectuală în domeniile industrial, economic, comercial, științific, literar sau artistic. Legislația ce ține de domeniul proprietății intelectuale urmărește două scopuri bine definite. Primul constă în stabilirea drepturilor morale și economice ale creatorilor asupra creațiilor lor, precum și a drepturilor publicului de a avea acces la aceste creații. Al doilea scop vizează promovarea creativității, propagarea și încurajarea unei valorificări echitabile a rezultatelor acestei activități.

În mod tradițional, proprietatea intelectuală se împarte în două ramuri: *proprietatea industrială și dreptul de autor și drepturile conexe*.

Proprietatea industrială cuprinde protecția invențiilor, soiurilor de plante, topografiilor circuitelor integrate, desenelor și modelelor industriale, mărcilor de produse și/sau de servicii, indicațiilor geografice, denumi-

rilor de origine și specialităților tradiționale garantate ș.a.

Dreptul de autor și drepturile conexe se referă la protecția operelor din domeniul literar, artistic, științific, artistico-arhitectural, a programelor de calculator (dreptul de autor), precum și a rezultatelor muncii interpreților, producătorilor de fonograme, de videograme și organizațiilor de difuziune prin eter sau prin cablu (drepturile conexe).

Editând prezenta lucrare, AGEPI urmărește scopul de a pune la dispoziția publicului larg cele mai esențiale și uzuale prevederi ale cadrului legislativ național în domeniul protecției proprietății intelectuale, armonizat pe deplin cu normele internaționale și cele europene.

Publicația poate fi de folos studenților, oamenilor de creație, tinerilor cercetători și inventatori, conducătorilor de întreprinderi, în special din micul business, care sunt la început de cale în diverse activități de creare și gestionare a obiectelor de proprietate intelectuală.

I. Prevederi constituționale referitoare la proprietate, inclusiv proprietatea intelectuală (Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994)

Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale (art. 9(1)).

Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului (art. 9(2)).

Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sunt factorii de bază ai economiei (art. 9(3)).

Libertatea creației artistice și științifice este garantată. Creația nu este supusă cenzurii (art. 33(1)).

Dreptul cetățenilor la proprietatea intelectuală, interesele lor materiale și morale ce apar în legătură cu diverse genuri de creație intelectuală sunt apărute de lege (art. 33(2)).

Statul contribuie la păstrarea, la dezvoltarea și la propagarea realizărilor culturii și științei, naționale și mondiale (art. 33(3)).

II. Protecția invențiilor (Legea privind brevetele de invenție nr. 50–XVI din 07.03.2008)

Dreptul asupra invenției este recunoscut și apărât pe teritoriul Republicii Moldova prin Lege și confirmat prin brevetul de invenție sau brevetul de invenție de scurtă durată (în continuare - *brevet*) (art. 4).

Brevetul de invenție certifică prioritatea, calitatea de autor al invenției și dreptul exclusiv de exploatare a invenției al titularului de brevet (art. 20(1)).

Inventator (autor al invenției) se consideră persoana fizică care prin munca sa creatoare a realizat invenția (art. 17(1)).

Dreptul de autor al invenției este un drept personal inalienabil, imprescriptibil și protejat fără termen (art. 17(2)).

În cazul în care invenția a fost creată împreună de mai mulți inventatori, fiecare dintre ei are calitatea de **coautor al invenției** și dreptul de inventator al invenției aparține fiecăruia în parte (art. 17(3)).

Titularul de brevet este persoana fizică sau juridică căreia îi aparține dreptul conferit de brevet.

Autorul invenției nu întotdeauna este și titularul de brevet.

Durata de valabilitate a brevetului de invenție este de 20 de ani (art. 18(1)). La expirarea acestui termen invenția respectivă devine un bun public și poate fi utilizată liber de orice persoană. Durata brevetului de invenție de scurtă durată este de 6 ani,

cu posibilitatea de prelungire de cel mult 4 ani (art.18(2)). Nu se acordă brevete de invenție de scurtă durată pentru invențiile care se referă la:

- a) un material biologic;
- b) substanțe chimice sau farmaceutice și procedee de obținere a acestora.

O invenție din orice domeniu tehnologic poate fi brevetată sub rezerva ca aceasta să fie nouă, să implice o activitate inventivă și să fie susceptibilă de aplicare industrială (art. 6(1)).

O invenție este nouă dacă nu se conține în cunoștințele devenite accesibile publicului oriunde în lume la data priorității invenției (stadiul tehnic) (art. 8). Data priorității invenției este data depunerii primei cereri de brevet la AGEPI sau la un oficiu de brevete de peste hotare, sau data expunerii invenției într-o expoziție recunoscută la nivel internațional.

O invenție este considerată că implică o activitate inventivă, dacă pentru un specialist în acel domeniu, ea nu rezultă în mod evident din stadiul tehnicii (art. 10).

Se consideră că o invenție protejată prin brevet de scurtă durată implică o activitate inventivă, dacă ea nu rezultă în mod direct din stadiul tehnicii și prezintă un avantaj tehnic sau practic (art.12(2)).

O invenție este susceptibilă de aplicare industrială dacă obiectul ei poate fi fabricat și utilizat în oricare dintre domeniile industriale, inclusiv în agricultură (art. 11).

Pentru obținerea brevetului, solicitantul - persoana îndreptățită (inventatorul/inventatorii sau patronul – persoana fizică sau juridică la comanda căreia, în baza unui contract, a fost creată invenția) depune o cerere la AGEPI, întocmită conform cerințelor stabilite de Lege.

În urma examinării cererii, AGEPI eliberează brevetul sau, în caz de neîndeplinire a condițiilor de brevetabilitate ori a altor condiții prevăzute de Lege, refuză eliberarea acestuia.

În termen de 6 luni de la data publicării mențiunii privind hotărârea de acordare a brevetului, orice persoană poate face opoziție la acordarea brevetului prin depunerea unei cereri în acest sens la Comisia de contestații a AGEPI (art. 57(1)).

Orice hotărâre a AGEPI poate fi contestată la Comisia de contestații a AGEPI, în termen de 2 luni, de către orice persoană care este afectată de hotărârea adoptată de către subdiviziunea AGEPI (art. 58).

În cazul în care nu au fost făcute opoziții împotriva acordării brevetului sau când opoziția și/sau contestația depuse au fost respinse, AGEPI eliberează brevetul persoanei îndreptățite (art. 60(1)).

Titularul brevetului are dreptul exclusiv asupra invenției protejate prin brevet, realizat prin dreptul titularului de a interzice terților care nu au acordul său, efectuarea unor acțiuni pe teritoriul Republicii Moldova, și anume: fabricarea, oferirea spre vânzare, vânzarea, folosirea, importul sau stocarea în aceste scopuri a produsului protejat prin brevet (art. 20(2)) sau a produsului obținut printr-un procedeu protejat (art.20 (2c)). În cazul în care există mai mulți titulari ai unui brevet, raporturile privind exploatarea invenției protejate prin brevet se stabilesc printr-un acord încheiat între aceștia (art. 20(3)).

Drepturile ce decurg din înregistrarea cererii de brevet, dreptul la acordarea brevetului și dreptul la brevet pot fi transmise altor persoane în totalitate sau în parte (art. 26(2)).

Transmiterea drepturilor se poate face prin cesiune sau prin licență, exclusivă sau neexclusivă, precum și prin succesiune legală sau testamentară (art. 26(3)).

Depunerea cererii de brevet, publicarea, examinarea cererii, eliberarea brevetului, menținerea lui în vigoare, precum și efectuarea altor acțiuni cu semnificație juridică privind cererile și brevetele sunt supuse unor **taxe stabilite de Guvern** (art. 93).

Brevetarea în străinătate a invențiilor create în Republica Moldova se poate efectua prin depunerea, prin intermediul AGEPI, a unei cereri internaționale în conformitate cu Tratatul de Cooperare în domeniul Brevetelor (PCT), sau direct la oficiile de brevete regionale și naționale.

Este necesar de reținut:

Primo: Brevetul de invenție de scurtă durată diferă de brevetul de invenție din următoarele patru puncte de vedere esențiale:

- 1) cerințele privind activitatea inventivă pentru invențiile protejate prin brevet de invenție de scurtă durată sunt mai puțin severe decât pentru invențiile protejate prin brevet de invenție;
- 2) durata de valabilitate este mult mai scurtă decât cea pentru brevetul de invenție;
- 3) taxele pentru obținerea sa sunt mai mici decât cele prevăzute pentru brevetul de invenție;
- 4) procedura de examinare este mai scurtă și mai simplă decât cea de obținere a brevetului de invenție.

Secundo: Brevetul de invenție de scurtă durată conferă titularului aceleași drepturi ca și un brevet de invenție.

III. Protecția soiurilor de plante (Legea privind protecția soiurilor de plante nr. 39-XVI din 29.02.2008)

Dreptul asupra soiului este recunoscut și apărut pe teritoriul Republicii Moldova prin Lege și confirmat prin brevetul pentru soi de plantă (în continuare - *brevet*).
Brevetul certifică prioritatea soiului, paternitatea amelioratorului și dreptul exclusiv al titularului de brevet de utilizare a soiului.

Durata de valabilitate a brevetului este de:

- a) 30 de ani pentru soiuri de arbori, cartofi și viță-de-vie;
  - b) 25 de ani pentru soiuri de plante de alte specii (art. 20(1)).
- La solicitarea titularului de brevet, durata de valabilitate poate fi prelungită cu încă 5 ani (art. 20(2)).

Soiul este brevetabil numai în cazul în care îndeplinește următoarele condiții: este distinct, uniform, stabil și nou (art. 6(1)).
Soiul trebuie să fie desemnat printr-o denumire în conformitate cu prevederea Legii (art.6(2)).

Soiul este considerat nou dacă, la data depunerii cererii de brevet la AGEPI sau la data priorității revendicate, materialul de înmulțire sau recoltat al soiului nu a fost vândut, nici nu a fost pus la dispoziția terților de către ameliorator sau cu consimțământul acestuia în scopul exploatării soiului:

- a) pe teritoriul Republicii Moldova – cu mai mult de un an înainte de data depunerii cererii de brevet;
- b) pe teritoriul altor state – cu mai mult de 4 ani înainte de data depunerii cererii de brevet, iar în cazul arborilor și viței-de-vie – cu mai mult de 6 ani înainte de data depunerii cererii de brevet (art.10(1)).

Soiul este considerat distinct dacă se deosebește clar, prin cel puțin unul sau mai multe caractere relevante, care rezultă dintr-un anumit genotip sau dintr-o combinație de genotipuri, de orice alt soi notoriu cunoscut la data înregistrării cererii de brevet la AGEPI sau, după caz, la data priorității revendicate (art. 7(1)).

Soiul este considerat uniform dacă, luând în considerare variațiile ce rezultă din particularitățile lui de reproducere, planțele soiului rămân suficient de uniforme în expresia caracterelor incluse în examinarea distinctivității soiului, precum și a altor caractere folosite pentru descrierea soiului (art. 8).

Soiul este considerat stabil dacă, după înmulțiri repetate sau la sfârșitul fiecărui ciclu de înmulțire, caracterele relevante pentru stabilirea distinctivității și orice alte caractere folosite pentru descrierea soiului rămân invariabile (art. 9).

Soiul este desemnat printr-o denumire generică care va face posibilă identificarea lui (art. 36(1)).

Condițiile de distinctivitate, uniformitate și stabilitate ale soiului nou creat se verifică de către Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante a Republicii Moldova (în continuare – *Comisia de Stat*).

Ameliorator al soiului este considerată persoana care a creat sau a descoperit și dezvoltat un soi (art. 3). Dacă un soi a fost creat sau descoperit și dezvoltat în comun de doi sau mai mulți amelioratori, dreptul la brevet aparține în comun acestora sau succesorilor lor în drepturi. Modul de exercitare a drepturilor asupra unui astfel de soi se stabilește printr-un contract scris, încheiat între amelioratori. Această dispoziție se aplică, de

asemenea, în cazul în care unul sau mai mulți amelioratori au descoperit soiul, iar alți amelioratori l-au dezvoltat (art. 11(2)).

Dreptul la brevet aparține amelioratorului sau succesorului său în drepturi (art. 11(1)).

Dreptul la brevet pentru un soi creat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau la comandă, în baza unui contract scris, aparține angajatorului, dacă contractul nu prevede altfel (art.12(1)).

Titularul brevetului este persoana fizică sau juridică deținătoare a brevetului pentru soi de plantă.

Pentru obținerea brevetului, solicitantul (amelioratorul sau angajatorul) depune o cerere la AGEPI, întocmită conform cerințelor stabilite de Lege. Ca rezultat al examinării cererii de către AGEPI și a raportului de examinare tehnică a soiului, întocmit de Comisia de Stat, Agenția eliberează brevetul sau, în caz de neîndeplinire a condițiilor de brevetabilitate ori a altor condiții prevăzute de Lege, refuză eliberarea acestuia.

Deciziile AGEPI și cele ale Comisiei de Stat pot fi contestate atât de către solicitant, cât și de către terți.

Drepturile care rezultă din depunerea cererii de brevet și drepturile oferite de brevet pot constitui obiectul unui contract de licență exclusivă sau neexclusivă.

Conform Nomenclatorului serviciilor cu semnificație juridică în domeniul protecției obiectelor proprietății intelectuale aprobat de Guvern, AGEPI percepe taxe pentru serviciile cu semnificație juridică, precum și taxe anuale de menținere în vigoare a brevetului pe durata protecției (art.92(1)).

Persoanele fizice și juridice din Republica Moldova sunt în drept să aleagă liber statul în care vor să depună, pentru prima dată, cererea de brevet (art. 93(1)).

IV. Protecția topografiilor circuitelor integrate (Legea privind protecția topografiilor circuitelor integrate nr. 655-XIV din 29.10.1999)

Prin circuit integrat se înțelege un produs, sub forma sa finală sau sub o formă intermediară, destinat să îndeplinească o funcție electronică, în care elementele, dintre care cel puțin unul este un element activ, și interconexiunile, în totalitate sau parțial, fac parte integrantă din corpul sau suprafața unei piese materiale (art. 1(1)).

Prin topografie (schemă de configurație) a unui circuit integrat se înțelege dispunerea tridimensională, oricare ar fi expresia ei, a unor elemente, dintre care cel puțin unul este un element activ, și a tuturor interconexiunilor circuitului integrat sau a unei părți din ele ori o astfel de dispunere tridimensională pregătită pentru un circuit integrat destinat fabricării (art. 1(2)).

Dreptul asupra topografiei este recunoscut și protejat pe teritoriul Republicii Moldova prin înregistrare la AGEPI și eliberare a certificatului de înregistrare (art. 1(3)).

Sunt protejate topografiile originale, adică cele create ca rezultat al efortului intelectual al creatorilor, dacă în momentul creării ele nu sunt cunoscute pentru creatorii de topografii și fabricanții de circuite integrate (art. 1(4)).

AGEPI înregistrează topografia dacă cererea a fost depusă pe parcursul a 2 ani de la data primei exploatare comerciale (în țară sau în străinătate) sau, în cazul în care topografia nu a fost exploatată comercial, până la expirarea a 15 ani de la data creării ei.

Cererea de înregistrare poate avea ca obiect o singură topografie (art. 3(5)).

Dreptul la protecția unei topografii aparține creatorului ei sau succesorului în drepturi al acestuia. În cazul în care există mai mulți creatori, dreptul la protecția topografiei aparține acestora în comun, dacă contractul încheiat între ei nu prevede altfel (art. 2(5)).

În cazul în care topografia a fost creată de un salariat în cadrul obligațiilor de serviciu, dreptul la protecția topografiei aparține creatorului sau unității, conform contractului încheiat între creator și unitate (art. 2(6)).

Titularul topografiei înregistrate are dreptul exclusiv la exploatarea ei (reproducerea, exportarea, importarea, oferirea pentru vânzare, vânzarea sau distribuirea prin orice modalitate în scopuri comerciale), precum și dreptul de a permite sau interzice altor persoane exploatarea respectivei topografii a circuitului integrat în care aceasta este încorporată sau a unui articol care încorporează un astfel de circuit integrat (art. 4(4)).

Dreptul titularului nu se extinde asupra proiectelor, procedeele și mijloacelor tehnologice, utilizate pentru realizarea topografiei înregistrate sau a circuitului integrat, nici asupra informațiilor stocate în circuitul integrat (art. 4(7)).

Topografia înregistrată la AGEPI este protejată numai pe teritoriul Republicii Moldova în decurs de 10 ani (art. 4(2)).

V. Protecția mărcilor (Legea privind protecția mărcilor nr. 38-XVI din 29.02.2008)

Marca de produs și marca de serviciu (în continuare - *marcă*) constituie orice semn (vizual, sonor, olfactiv, tactil) care servește la individualizarea și deosebirea produselor și/sau serviciilor unei persoane fizice sau juridice de cele ale altor persoane fizice sau juridice (art. 2).

Pot constitui mărci orice semne susceptibile de reprezentare grafică: cuvinte (inclusiv nume de persoane), litere, cifre, desene, culori, combinații de culori, elemente figurative, forme tridimensionale, în special forma produsului sau a ambalajului acestuia, holograme, semne de poziționare, sonore, olfactive, tactile, precum și orice combinații de astfel de semne, cu condiția ca ele să poată servi la deosebirea produselor și/sau serviciilor unei persoane fizice sau juridice de cele ale altor persoane fizice sau juridice (art. 5).

Sunt refuzate de la înregistrare următoarele mărci: care nu îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 5, cele lipsite de caracter distinctiv, cele constituite exclusiv din semne ori din indicații ce desemnează specia, calitatea, cantitatea, destinația, valoarea, originea geografică, timpul fabricării produsului sau prestării serviciului, cele constituite exclusiv din semne cu caracter elogios, din semne ori din indicații devenite uzuale în limbajul curent sau în practicile comerciale loiale și constante, din forma impusă de însăși natura produselor, necesară pentru obținerea unui rezultat tehnic sau care conferă valoare esențială produsului. De asemenea, nu pot fi înregistrate mărcile care

prejudiciază imaginea și/sau interesele statului ori cele contrare ordinii publice sau bunelor moravuri, care pot induce în eroare consumatorul în ceea ce privește originea geografică, calitatea ori natura produsului și/sau a serviciului etc. (art. 7).

Marca individuală și marca colectivă. Marca individuală este semnul ce poate aparține unei singure persoane fizice sau juridice sau persoanelor fizice sau juridice în coproprietate în indiviziune. Marca colectivă este marca destinată pentru a deosebi produsele și/sau serviciile membrilor unei asociații (unui grup de persoane) de produsele și/sau serviciile altor persoane (art. 51(1)).

Protecția juridică a mărcii se asigură în temeiul înregistrării sale la AGEPI (art. 4(1)), care recepționează și examinează cererile de înregistrare a mărcilor, înregistrează și eliberează, în numele statului, certificate de înregistrare a mărcilor, publică date oficiale în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală al Republicii Moldova (BOPI) (art. 4(2)b).

Durata protecției mărcii înregistrate. Marca se înregistrează pentru o perioadă de 10 ani, începând cu data de depozit. Înregistrarea mărcii poate fi reînnoită pentru perioade consecutive de 10 ani ori de câte ori este necesar (art. 15).

Titularul unei mărci are dreptul exclusiv de a dispune de marcă, de a o folosi pe teritoriul Republicii Moldova și de a interzice altor persoane să folosească, fără consimțământul său, în activitatea lor comercială semne identice sau similare pentru produse sau servicii identice sau similare celor pentru care marca a fost înregistrată (art. 9(1)).

Dacă în decurs de 5 ani după înregistrare marca nu a făcut obiectul unei utilizări efective în Republica Moldova pentru

produsele și/sau serviciile pentru care este înregistrată sau dacă utilizarea mărcii a fost suspendată pe o perioadă neîntreruptă de 5 ani, titularul mărcii poate fi decăzut din drepturile asupra mărcii, cu excepția cazurilor când există motive întemeiate pentru neutilizare. Utilizarea, cu consimțământul titularului, a mărcii de către alte persoane se consideră ca utilizare efectuată de către titular (art. 14).

Drepturile asupra mărcii pot fi transmise integral sau parțial prin cesiune, prin contract de licență, precum și prin succesiune. Marca poate face obiectul unui gaj, al altor drepturi reale, precum și al unei executări silite (art. 25(1)(2)).

Pentru obținerea protecției unei mărci pe teritoriul Republicii Moldova orice persoană fizică sau juridică depune o cerere la AGEPI, întocmită conform cerințelor stabilite de Lege, care trebuie să se refere la o singură marcă. Înregistrarea unei mărci poate fi cerută în mod individual sau în comun de persoane fizice sau juridice (art. 28(2)).

După examinarea cererii, AGEPI adoptă decizia de înregistrare a mărcii sau de respingere a cererii (în cazul existenței unor temeiuri prevăzute de Lege).

Orice decizie a AGEPI poate fi contestată, în termenele stabilite de Lege, atât de solicitant, cât și de persoane terțe.

Orice persoană fizică sau juridică din Republica Moldova este în drept să-și înregistreze mărcile în străinătate, prin depunerea cererii direct la oficiul de proprietate industrială din țara respectivă sau în conformitate cu prevederile convențiilor internaționale sau regionale la care Republica Moldova este parte.

VI. Protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate (Legea privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate nr. 66-XVI din 27.03.2008)

Indicația geografică este denumirea unei regiuni sau a unei localități, a unui loc determinat sau, în cazuri excepționale, a unei țări care servește la desemnarea unui produs originar din această regiune sau localitate, din acest loc determinat sau din această țară și care posedă o calitate specifică, reputație sau alte caracteristici ce pot fi atribuite acestei origini geografice și cel puțin una dintre ale cărui etape de producție se desfășoară în aria geografică delimitată.

Denumirea de origine este denumirea geografică a unei regiuni sau localități, a unui loc determinat sau, în cazuri excepționale, a unei țări, care servește la desemnarea unui produs originar din această regiune, localitate, loc determinat sau țară și a cărui calitate sau caracteristici sunt, în mod esențial sau exclusiv, datorate mediului geografic, cuprinzând factorii naturali și umani, și ale cărui etape de producție se desfășoară, toate, în aria geografică delimitată.

Specialitatea tradițională garantată este produsul agricol sau alimentar tradițional, a cărui specificitate este recunoscută prin înregistrare conform Legii (specificitatea reprezintă caracteristica sau ansamblul de caracteristici prin care un produs agricol sau alimentar se distinge în mod clar de alte produse agricole sau alimentare similare aparținând aceleiași categorii; produsul tradițional este produsul utilizat pe piață pe parcursul unei perioade de timp ce indică la transmiterea de la o

generație la alta, fapt ce este dovedit; această perioadă trebuie să corespundă duratei general atribuite unei generații umane, adică de cel puțin 30 de ani).

Pentru a beneficia de o denumire de origine protejată sau o indicație geografică protejată ori pentru a fi recunoscut ca specialitate tradițională garantată, un produs trebuie să fie conform condițiilor stabilite într-un caiet de sarcini, omologat printr-o decizie a autorităților competente desemnate conform Legii (art. 8.(1))

Orice persoană fizică sau juridică, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, din aria geografică delimitată corespunzătoare, care produce produse în conformitate cu prevederile caietului de sarcini pentru o denumire de origine protejată sau pentru o indicație geografică protejată dobândește dreptul de utilizare a acesteia în condițiile Legii și ale Regulamentului (art. 9(6)).

Durata protecției unei denumiri de origine, a unei indicații geografice sau a unei specialități tradiționale garantate începe din data de depozit a cererii și este nelimitată (art. 10(1)).

Înregistrarea denumirii de origine protejate sau a indicației geografice protejate se autentifică prin eliberarea certificatului privind dreptul de utilizare a denumirii de origine protejate sau a indicației geografice protejate acordat de către AGEPI (art. 26(2)).

Dreptul de utilizare a denumirii de origine protejate sau a indicației geografice protejate se dobândește și se menține doar pentru perioada în care se respectă condițiile prevăzute în caietul de sarcini pentru produsul respectiv (art. 10(2)).

Înregistrarea denumirilor de origine, indicațiilor geografice și specialităților tradiționale garantate face ca acestea să fie protejate împotriva oricărei utilizări comerciale directe sau indirecte a unei denumiri înregistrate pentru produse neacoperite de înregistrare în măsura în care aceste produse sunt comparabile cu cele înregistrate sub această denumire sau această utilizare permite de a profita de reputația denumirii protejate; contra uzurpării, imitării sau evocării; contra utilizării unor indicații false sau înșelătoare cu privire la proveniența, originea, natura sau calitățile esențiale ale produsului, precum și împotriva unor practici susceptibile să inducă în eroare consumatorul în ceea ce privește originea adevărată a produsului (art. 11).

Depunerea și examinarea cererii de înregistrare a denumirii de origine, a indicației geografice și a specialității tradiționale garantate, înaintarea opoziției, a contestației, înregistrarea denumirii de origine, a indicației geografice și a specialității tradiționale garantate, precum și efectuarea altor acțiuni cu semnificație juridică ce țin de procedurile de examinare a cererii și de protecție juridică a denumirii de origine, a indicației geografice și a specialității tradiționale garantate sunt **supuse taxelor stabilite de Guvern** (art. 61(1)(2)).

VII. Protecția desenelor și modelelor industriale (Legea privind protecția desenelor și modelelor industriale nr. 161-XVI din 12.07.2007)

În calitate de desen sau model industrial poate fi protejat aspectul exterior al unui produs sau al unei părți a acestuia, rezultat în special din caracteristicile liniilor, contururilor, culorilor, formei, texturii și/sau ale materialelor și/sau ale ornamentației produsului în sine (art. 6(1)).

Pe teritoriul Republicii Moldova sunt recunoscute și protejate:

- a) desenele și modelele industriale înregistrate și confirmate prin certificatul de înregistrare în condițiile Legii;
- b) desenele și modelele industriale internaționale înregistrate conform Aranjamentului de la Haga privind înregistrarea internațională a desenelor și modelelor industriale în condițiile Legii;
- c) desenele și modelele industriale neînregistrate, în cazul în care au fost făcute publice în conformitate cu Legea (art. 4(2)).

Un desen sau un model industrial înregistrat este protejat pe parcursul unei perioade de 5 ani, începând cu data de depozit. Valabilitatea certificatului de înregistrare poate fi prelungită pentru mai multe perioade de câte 5 ani, până la maximum 25 de ani de la data de depozit (art. 13(1)).

Un desen sau un model industrial neînregistrat este protejat pe parcursul unei perioade de 3 ani de la data la care a fost făcut public pentru prima oară în Republica Moldova (art. 13(2)).

Obiectul protecției poate fi bidimensional (desen industrial) sau tridimensional (model industrial), precum și o combinație a acestora (art. 6(2)). Se asigură protecție pentru desenul sau modelul industrial numai dacă acesta este nou și are un caracter individual (art. 6(3)).

Un desen sau un model industrial este nou dacă nici un desen sau model industrial identic nu a fost făcut public înainte de data de depozit/prioritate invocată sau, în cazul unui desen sau model industrial neînregistrat, înainte de data la care desenul sau modelul industrial pentru care se solicită protecție a fost făcut public pentru prima oară (art. 7(1)).

Un desen sau un model industrial are caracter individual dacă impresia globală pe care o produce asupra utilizatorului avizat este diferită de impresia produsă asupra unui asemenea utilizator de orice alt desen sau model industrial făcut public înainte de data de depozit/prioritate invocată sau, în cazul unui desen sau model industrial neînregistrat, înainte de data la care desenul sau modelul industrial pentru care se solicită protecție a fost făcut public pentru prima oară (art. 8(1)).

Dreptul asupra desenului sau modelului industrial aparține autorului și/sau succesorului lui în drepturi (art. 15(1)).

Titularul certificatului de înregistrare are dreptul exclusiv asupra desenului sau modelului industrial care constă în dreptul de a-l utiliza și de a interzice terților utilizarea lui fără acordul său. Prin utilizare se înțelege, în special, fabricarea, includerea într-o ofertă, introducerea pe piață, importul, exportul sau utilizarea propriu-zisă a unui produs în care a fost încorporat ori căruia i s-a aplicat desenul sau modelul industrial, precum și depozitarea produsului respectiv în scopurile menționate anterior (art. 20(1)).

Desenul sau modelul industrial neînregistrat nu conferă titularului dreptul de a interzice activitățile menționate decât dacă utilizarea contestată rezultă din copierea desenului sau modelului industrial protejat (art. 20(2)).

Pentru înregistrarea desenului sau modelului industrial, solicitantul depune o cerere la AGEPI, întocmită conform cerințelor stabilite în Lege.

O cerere poate conține mai multe desene sau modele industriale, dar numărul acestora nu va depăși 100, destinate a fi încorporate în produsele care pot fi încadrate în aceeași clasă a Clasificării internaționale a desenelor și modelelor industriale, cu excepția produselor ornamentale (art. 33(1)(2)).

În termen de 3 luni de la data publicării cererii de înregistrare în BOPI, persoanele interesate sunt în drept să se opună înregistrării desenului sau modelului industrial (art. 44(1) și 45(1)).

Orice hotărâre a AGEPI poate fi contestată, în termenele stabilite de Lege (art. 49(1)).

În cazul în care nu a fost depusă nicio contestație împotriva înregistrării desenului sau modelului industrial sau contestațiile depuse au fost respinse, AGEPI eliberează certificatul de înregistrare (art. 52(1)).

Depunerea și examinarea cererii de înregistrare a desenului sau a modelului industrial, depunerea opoziției și contestației, publicarea și amânarea publicării, înregistrarea desenelor și modelelor industriale, eliberarea certificatului de înregistrare, reînnoirea certificatului de înregistrare, alte acțiuni cu semnificație juridică **sunt supuse taxelor stabilite de Guvern** (art. 72(1) (2)).

Înregistrarea în străinătate se poate face printr-o cerere depusă direct la oficiul țării în care se solicită înregistrarea desenului sau a modelului industrial sau după procedura stabilită în convențiile internaționale la care Republica Moldova este parte (art. 71(1)).

VIII. Dreptul de autor și drepturile conexe (Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 139-XVI din 02.07.2010)

Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe reglementează raporturile ce apar la crearea și valorificarea operelor literare, artistice și științifice (drept de autor), a interpretărilor, fonogramelor, videogramelor și emisiunilor organizațiilor de difuziune (drepturi conexe), precum și alte drepturi care sunt recunoscute în legătură cu activitatea intelectuală din domeniul literaturii, artei și științei (art. 1(2)).

a) Dreptul de autor

În conformitate cu Legea, de protecție beneficiază toate operele exprimate într-o anumită formă obiectivă din domeniul literar, artistic și științific, indiferent de faptul dacă acestea au fost sau nu aduse la cunoștința publicului (art. 5(1)).

Dreptul de autor nu depinde de dreptul de proprietate asupra obiectului material în care și-a găsit expresie opera respectivă. Procurarea unui asemenea obiect nu conferă proprietarului acestuia nici unul din drepturile acordate autorului de Lege (art. 5(4)).

Protecția dreptului de autor se extinde asupra formei de exprimare, dar nu și asupra ideilor, teoriilor, descoperirilor științifice, procedeelelor, metodelor de funcționare sau asupra conceptelor matematice ca atare și nici asupra invențiilor cuprinse într-o operă, oricare ar fi modul de preluare, explicare sau de exprimare (art. 5(6)).

Autorul este persoană fizică, prin a cărei activitate creatoare

a fost creată opera (art. 3) sau, în absența unei probe contrare, persoana fizică sub al cărei nume opera este publicată pentru prima dată (art. 9(1)).

Titularul dreptului exclusiv de autor asupra unei opere publicate sau nepublicate poate să o înregistreze în registrele oficiale de stat în decursul termenului de protecție a dreptului de autor (art. 9(6)). Înregistrarea de stat a operelor protejate prin dreptul de autor și drepturile conexe se efectuează de AGEPI în conformitate cu regulamentul aprobat de către Guvern (art. 9(8)). Pentru a informa publicul despre drepturile sale, titularul dreptului de autor va folosi simbolul protecției dreptului de autor, care se va aplica pe fiecare exemplar al operei și constă din trei elemente:

- a) litera latină ©, inclusă într-un cerc;
- b) numele sau denumirea titularului dreptului exclusiv de autor;
- c) anul primei publicări a operei (art. 9(4)).

Dreptul de autor se constituie din drepturi patrimoniale și drepturi morale (personale nepatrimoniale) (art. 5(3)).

Autorul unei opere beneficiază de următoarele drepturi morale:

- a) dreptul la paternitate;
- b) dreptul la nume;
- c) dreptul la respectarea integrității operei;
- d) dreptul la divulgarea operei;
- e) dreptul la retractarea operei (art.10(1)).

Drepturile morale nu pot face obiectul vreunei renunțări sau cesiuni și sunt imprescriptibile, chiar și în cazul în care autorul cedează drepturile sale patrimoniale (art.10(2)).

Drepturile morale ale autorului sunt protejate pe un termen nelimitat. După decesul autorului, protecția drepturilor sale

morale este exercitată de către moștenitori și de organizațiile abilitate în modul corespunzător să asigure protecția drepturilor autorilor (art. 23(10)).

Autorul sau alt titular al dreptului de autor are dreptul exclusiv să efectueze, să permită sau să interzică valorificarea operei, inclusiv prin:

- a) reproducerea operei;
- b) distribuirea originalului sau a exemplarelor operei;
- c) închirierea exemplarelor operei, cu excepția operelor de arhitectură și a operelor de artă aplicată;
- d) importul exemplarelor operei în vederea distribuirii, inclusiv al exemplarelor confecționate cu consimțământul autorului sau al altui titular al dreptului de autor;
- e) demonstrarea publică a operei;
- f) interpretarea publică a operei;
- g) comunicarea publică a operei prin eter, inclusiv prin satelit (teleradiodifuziune), sau prin cablu;
- h) retransmiterea simultană și fără modificări, prin eter sau prin cablu, a operei transmise prin eter sau prin cablu;
- i) punerea la dispoziție în regim interactiv a operei;
- j) traducerea operei;
- k) transformarea, adaptarea, aranjamentul sau alte modificări ale operei, cu excepția cazurilor când efectuarea unor acțiuni din cele enumerate la lit. a)–k) nu se încadrează în forma de exprimare a operei și pentru care nu pot fi stabilite sancțiuni (art. 11(1)).

Autorul sau alt titular al drepturilor patrimoniale exclusive de autor are dreptul la o remunerație echitabilă (art. 11(2)).

Drepturile patrimoniale exclusive și dreptul la remunerație, cu excepția unor drepturi similare prevăzute în privința operelor de artă aplicată, se protejează pe tot timpul vieții autorului și timp de 70 de ani după deces, începând cu 1 ianuarie al anului următor celui în care a avut loc decesul autorului (art.23(1)).

Drepturile patrimoniale asupra operei audiovizuale se protejează timp de 70 de ani, începând cu 1 ianuarie al anului următor celui în care a avut loc decesul ultimului dintre coautori (art. 23(2)).

Drepturile patrimoniale asupra unei opere anonime sau apărute sub pseudonim, cu excepția celei de artă aplicată, se protejează timp de 70 de ani, începând cu 1 ianuarie al anului următor celui în care a avut loc publicarea legală a operei (art. 23(3)).

Drepturile patrimoniale asupra operei create în copaternitate, cu excepția operei de artă aplicată, se protejează pe parcursul întregii vieți a fiecăruia dintre coautori și timp de 70 de ani, începând cu 1 ianuarie al anului următor celui în care a avut loc decesul ultimului coautor supraviețuitor (art. 23(4)).

Termenele de protecție a drepturilor patrimoniale asupra operelor colective se stabilesc în conformitate cu prevederile anterioare (art. 23(5)).

La expirarea termenului de protecție a drepturilor patrimoniale, opera intră în domeniul public (art. 23(9)).

b) Drepturile conexe

Subiecți ai drepturilor conexe sunt interpreții, producătorii de fonograme, de videograme și organizațiile de difuziune prin eter sau prin cablu. Drepturile conexe se exercită fără a prejudicia dreptul de autor (art. 32(1)).

Pentru apariția și exercitarea drepturilor conexe nu este necesară respectarea vreunei formalități (art. 32(2)).

Pentru a informa publicul despre drepturile lor, interpreții și producătorii de fonograme sau videograme, organizațiile de difuziune prin eter sau prin cablu pot indica, pe fiecare exemplar sau ambalaj al fonogramei, videogramei, emisiunii, simbolul protecției drepturilor conexe, care constă din trei elemente:

- a) litera latină "P" inclusă într-un cerc;
- b) numele sau denumirea titularului de drepturi conexe exclusive;
- c) anul primei publicări a interpretării, fonogramei, videogramei, emisiunii (art. 32(3)).

Interpretul beneficiază de următoarele drepturi morale în privința interpretării sale:

- a) dreptul la paternitate;
- b) dreptul la nume;
- c) dreptul la respectarea integrității interpretării (art. 33(1)).

Interpretul are dreptul exclusiv să permită sau să interzică următoarele acțiuni:

- a) imprimarea interpretării sale încă neimprimată;
- b) reproducerea imprimării interpretării sale;
- c) distribuirea imprimării interpretării sale;
- d) închirierea imprimării interpretării sale;
- e) comunicarea publică prin eter sau prin cablu a interpretării sale, cu excepția cazului când interpretarea este ea însăși o interpretare televizată ori radiodifuzată sau este executată de pe o imprimare;
- f) punerea la dispoziție în regim interactiv a interpretării sale imprimată (art. 33(2)).

Interpretul sau, în cazul unei interpretări colective, conducătorul ori o altă persoană împuternicită de acest colectiv poate permite utilizatorului acțiunile prevăzute anterior printr-un contract încheiat în formă scrisă cu acesta (art.33(3)).

Încheierea contractului de creare a unei opere audiovizuale între interpret și producătorul operei audiovizuale, dacă contractul nu prevede altfel, atrage transmiterea de către interpret a drepturilor sale (art. 33(4)).

În cazul în care contractul nu prevede altfel, drepturile exclusive asupra interpretării create ca urmare a îndeplinirii misiunii încredințate de angajator sau ca urmare a îndeplinirii atribuțiilor de serviciu aparțin angajatorului (art. 33(5)).

Producătorul de fonograme are dreptul exclusiv să permită sau să interzică următoarele acțiuni în privința fonogramei sale:

- a) reproducerea fonogramei;
  - b) distribuirea exemplarelor de fonogramă;
  - c) închirierea exemplarelor de fonogramă;
  - d) importul, în scop de distribuire, al exemplarelor de fonogramă, inclusiv al exemplarelor executate cu consimțământul producătorului de fonograme;
  - e) punerea la dispoziția publicului în regim interactiv a fonogramei;
  - f) adaptarea sau orice altă transformare a fonogramei
- (art. 34(1)).

Drepturile exclusive ale producătorului de fonograme pot fi transmise altor persoane printr-un contract de cesiune sau de licență (art. 34(2)).

Producătorul de videograme are dreptul exclusiv să permită sau să interzică următoarele acțiuni în privința videogramei sale:

- a) reproducerea videogramei;
- b) distribuirea originalului sau a exemplarelor de videogramă;
- c) închirierea exemplarelor de videogramă;
- d) importul, în scop de distribuire, al exemplarelor de fonogramă, inclusiv al exemplarelor executate cu consimțământul producătorului de fonograme;
- e) punerea la dispoziția publicului în regim interactiv a videogramei (art. 35(1)).

Organizația de difuziune prin eter sau prin cablu are dreptul exclusiv să permită sau să interzică următoarele acțiuni în privința emisiunilor sale:

- a) imprimarea emisiunii;
- b) reproducerea unei imprimări a emisiunii;
- c) distribuirea imprimării emisiunii;
- d) comunicarea publică prin eter sau prin cablu a emisiunii;
- e) retransmiterea emisiunii;
- f) comunicarea publică a emisiunii în locuri accesibile publicului cu plată pentru intrare;
- g) punerea la dispoziția publicului în regim interactiv a imprimării emisiunii (art.36(1)).

Drepturile interpretului se protejează timp de 50 de ani de la data interpretării. Drepturile interpretului la paternitate, nume și la respectarea integrității interpretării se protejează pe un termen nelimitat (art. 39(1)).

Drepturile producătorului de fonograme se protejează timp de 50 de ani de la data imprimării fonogramei (art. 39(2)).

Drepturile producătorului de videograme se protejează timp de 50 de ani de la data imprimării videogramei (art. 39(3)).

Drepturile organizației de difuziune prin eter sau prin cablu se protejează timp de 50 de ani de la prima difuzare a emisiunii de către asemenea organizație, indiferent dacă această emisiune a fost difuzată cu fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau prin satelit (art. 39(4)). Termenele de protecție prevăzute încep să curgă de la 1 ianuarie al anului următor celui în care a avut loc acțiunea cu semnificație juridică, în temeiul căreia se calculează termenul (art. 39(5)).

Producătorul unei baze de date care dovedește că a făcut o investiție substanțială din punct de vedere calitativ și/sau cantitativ în obținerea, verificarea sau prezentarea conținutului ei are dreptul să interzică extragerea și/sau reutilizarea conținutului integral sau a unei părți substanțiale, evaluate calitativ și/sau cantitativ, a acelei baze de date (art. 40(1)).

Dreptul acesta poate fi transmis prin contract de licență (art. 40(3)) și se aplică indiferent de faptul dacă baza de date sau conținutul acesteia sunt sau nu pasibile de protecția dreptului de autor sau a altor drepturi. Protecția bazei de date nu va afecta drepturile existente în privința conținutului ei (art.40(4)).

Producătorul unei baze de date, care este pusă la dispoziția publicului în orice mod, nu poate să interzică unui utilizator legal al bazei de date să extragă și/sau să reutilizeze părți nesubstanțiale din conținutul acesteia, evaluate cantitativ și/sau calitativ, oricare ar fi scopul utilizării (art. 41(1)).

Dreptul producătorului sau al titularului unei baze de date se protejează timp de 15 ani, începând cu 1 ianuarie al anului următor celui de finalizare a bazei de date (art. 43(1)).

c) Gestiunea colectivă a drepturilor patrimoniale

Autorii, interpreții, producătorii de fonograme, producătorii de videograme, precum și alți titulari ai dreptului de autor și ai drepturilor conexe pot, din proprie inițiativă, înființa organizații de gestiune colectivă a drepturilor lor patrimoniale (denumite organizații de gestiune colectivă) (art. 48(1)).

Organizația de gestiune colectivă exercită, în numele titularilor de drepturi pe care îi reprezintă și în limitele împuternicirilor acordate de aceștia, iar în cazurile pentru care se prevede gestiunea colectivă obligatorie și în numele celor pe care nu-i reprezintă, următoarele atribuții:

a) eliberează utilizatorilor licențe pentru valorificarea operelor sau a obiectelor drepturilor conexe, drepturile asupra cărora le-au fost încredințate în gestiune de titularii de drepturi sau sunt exercitate în virtutea Legii;

b) negociază cu utilizatorii cuantumul remunerației pentru valorificarea operelor sau a obiectelor drepturilor conexe, precum și alte condiții de licențiere;

c) acumulează remunerația stipulată, conform prevederilor lit. b), în licențele eliberate și/sau pe cea care este datorată în virtutea dreptului la o remunerație echitabilă (drept din gestiunea sa);

d) repartizează remunerația acumulată, o achită la timp și, pe cât este posibil, echitabil și proporțional cu valoarea și valorificarea reală a operelor și obiectelor drepturilor conexe corespunzătoare;

e) îi reprezintă pe titularii de drepturi, inclusiv pe cei străini (în persoana organizațiilor de gestiune colectivă din țara corespunzătoare), în instanțele de judecată și în cadrul

altor proceduri legale, precum și în organele și organizațiile de stat, efectuează orice alte acte juridice necesare pentru protecția și asigurarea drepturilor respective, inclusiv în nume propriu;

f) asigură exercitarea drepturilor membrilor săi în străinătate prin încheierea acordurilor de reprezentare reciprocă a intereselor cu organizații similare de gestiune colectivă din străinătate;

g) întreprinde orice alte acțiuni în limitele împuternicirilor care i-au fost delegate de către titularii dreptului de autor și ai drepturilor conexe (art. 49(1)).

Organizația de gestiune colectivă are, în interesele titularilor dreptului de autor și ai drepturilor conexe, următoarele obligații:

a) să utilizeze remunerația acumulată exclusiv pentru repartizarea și plata ei titularilor dreptului de autor și ai drepturilor conexe. Totuși, organizația are dreptul să rețină din remunerația acumulată cheltuielile efective aferente gestionării drepturilor, precum și sumele destinate unor fonduri speciale create de organizație, cu condiția că întemeierea acestora a fost autorizată fie de titularii de drepturi, fie, în cazul titularilor de drepturi străini, de organizația de gestiune colectivă care îi reprezintă;

b) să repartizeze, după deducerea sumelor menționate la lit. a), remunerația acumulată și să efectueze plăți regulate, proporțional cu valorificarea reală a operelor și/sau a obiectelor drepturilor conexe;

c) să prezinte titularilor dreptului de autor și ai drepturilor conexe, concomitent cu plata remunerației, dări de seamă cu privire la valorificarea drepturilor lor (art. 49(3)).

d) Difuzarea exemplarelor de opere și fonograme (Legea privind difuzarea exemplarelor de opere și fonograme nr. 1459-XV din 14.11.2002).

Difuzarea exemplarelor de opere sau fonograme se permite cu respectarea următoarelor condiții:

a) fiecare exemplar de operă și fonogramă (sau coperta acestuia) va conține informația privind administrarea drepturilor asupra operei sau fonogramei și marcajul de control respectiv;

b) difuzorul va dispune de o factură autentificată prin semnătura titularului de drepturi asupra exemplarelor de opere sau fonograme, în care vor fi indicate denumirea, prețul, numărul de exemplare și suma (în lei) pentru fiecare denumire de operă sau fonogramă;

c) difuzorul va dispune de certificatul de înregistrare în Registrul de stat și de adeverința de obținere a marcajelor de control;

d) difuzorul va dispune de un contract cu anexele respective, în formă scrisă, înregistrat la AGEPI în modul stabilit, care îi va permite să difuzeze într-un anumit mod exemplarele respective de opere sau fonograme;

e) difuzorul va dispune și de alte documente stabilite de Guvern (art. 5(2)).

Pentru înregistrare în Registrul de stat, persoanele fizice și juridice care produc și/sau difuzează exemplare de opere sau fonograme prezintă o cerere la AGEPI de modelul stabilit, inclusiv actele însoțitoare, prevăzute de Regulamentul Registrului de stat (art. 6(1)).

Certificatul de înregistrare este valabil pe un termen de 3 ani de la data eliberării lui (art. 8(2)).

Difuzarea exemplarelor de opere și fonograme, fără aplicarea marcajelor de control, este interzisă (art. 13(6)).

IX. Servicii în domeniul proprietății intelectuale

AGEPI prestează servicii de informare și oferă consultații în domeniul protecției proprietății intelectuale, inclusiv:

- ❑ asistență metodică și consultații în vederea identificării obiectelor de proprietate intelectuală și perfectării materialelor cererii de protecție a drepturilor asupra obiectelor de proprietate industrială, inclusiv în străinătate;
- ❑ informații privind statutul juridic al obiectelor de proprietate intelectuală;
- ❑ informații privind portofoliul obiectelor de proprietate intelectuală înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova;
- ❑ documentări cu privire la producătorii de produse similare, la prestatorii de servicii și la titularii de drepturi asupra obiectelor de proprietate intelectuală protejate;
- ❑ consultații în procesul negocierilor legate de transmiterea drepturilor asupra obiectelor de proprietate intelectuală;
- ❑ asistență și consultații juridice în domeniul proprietății drepturilor de autor și drepturilor conexe;
- ❑ prediagnoza proprietății intelectuale etc.

X. Instruirea în domeniul proprietății intelectuale

Informarea și școlarizarea societății civile, instruirea, pregătirea și perfecționarea cadrelor în domeniul proprietății intelectuale sunt pentru AGEPI probleme la ordinea zilei începând chiar din momentul constituirii sistemului național de PI.

Instruirea cadrelor în domeniul PI este o parte componentă și indispensabilă a sistemului național de proprietate intelectuală și evoluează concomitent cu acesta. Printre formele de instruire, care au cunoscut o dezvoltare ascendentă pe parcursul ultimului deceniu, sunt de menționat cursurile cu genericele: „Protecția proprietății intelectuale” și „Evaluarea proprietății intelectuale”, organizate la cererea solicitanților de către AGEPI. Persoanele care absolvă cu succes cursurile menționate obțin certificate de calificare: „Consilier în proprietatea intelectuală” și, respectiv, „Evaluator al proprietății intelectuale” (detalii pe: <http://agepi.gov.md/ro/services/instruire-%C3%AEn-domeniul-pi>).

O formă de inițiere în proprietatea intelectuală, practică pe larg de către AGEPI, sunt seminarele de scurtă și de lungă durată pentru diverse categorii de persoane – de la elevi și studenți până la cadre didactice, cercetători, funcționari și specialiști din instituții de învățământ și de cercetare-dezvoltare, autorități ale administrației publice, unități economice.

În sistemul de instruire în domeniul proprietății intelectuale sunt încadrate și instituțiile de învățământ superior. Aici se înscriu facultățile de drept, unde se studiază aprofundat dreptul proprietății intelectuale, facultățile economice, unde studenții sunt familiarizați cu problemele managementului proprietății intelectuale, facultățile inginerești, unde se studiază principiile

de bază ale inventivității, facultățile agronomice, în programele de învățământ ale cărora se conțin elemente de genetică și selecție a plantelor etc.

Cu sprijinul Ministerului Educației și al conducătorilor instituțiilor de învățământ superior, s-a inițiat studierea facultativă a unui curs elementar de proprietate intelectuală și la alte facultăți ori specializări.

Pentru aprofundarea cunoștințelor în domeniul proprietății intelectuale, Academia Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (Geneva, Elveția) a pus la dispoziția tuturor doritorilor un curs teoretico-practic la distanță, prin intermediul Internetului (www.wipo.int/academy).

BIBLIOTECA AGEPI

Biblioteca AGEPI pune la dispoziția beneficiarilor informație și documente naționale și internaționale din domeniul proprietății intelectuale.

Biblioteca deține Colecția Națională de Documente în domeniul Proprietății Intelectuale, care include: BD invenții pe suport electronic, din diferite țări și organizații internaționale; brevete de invenție, brevete de scurtă durată, soiuri de plante, mărci, desene și modele industriale ale Republicii Moldova; cărți și publicații seriale în domeniul PI; Buletine Oficiale ale oficiilor din străinătate etc.

Anual Colecția Bibliotecii se completează cu documente noi din diferite domenii, care sunt reflectate în Catalogul electronic și în BD specializate.

Obiectivele activității Bibliotecii:

- acumularea, păstrarea și utilizarea informației/documentelor de proprietate intelectuală în procesul de deservire a beneficiarilor;
- satisfacerea necesităților informaționale ce țin de activitatea angajaților AGEPI;
- stimularea creativității;
- familiarizarea publicului larg cu specificul proprietății intelectuale, facilitarea accesului inventatorilor la informațiile din domeniu.

În cadrul bibliotecii AGEPI este instituit și funcționează depozitarul bibliotecii OMPI "WIPO Depositary Library".

Adresa web: <http://agepi.gov.md/ro/services/biblioteca-pi>

Bazele de Date AGEPI

Vă propunem să accesați Bazele de Date AGEPI - www.db.agepi.md - un proiect amplu, în care se acumulează și se sistematizează informații din domeniul PI, care pot fi utile pentru vizitatorii site-lui www.agepi.gov.md

Baza de Date Mărci conține datele bibliografice și reproducerea cererilor de înregistrare a mărcilor pentru care a fost constituit depozitul național și ale mărcilor înregistrate în Republica Moldova conform procedurii naționale.

Baza de Date Invenții conține documente privind brevetele acordate, modelele de utilitate înregistrate și cererile publicate de AGEPI din 1993 până la momentul de față. Se asigură accesul la datele bibliografice, la rezumate, revendicări și descrieri, inclusiv desene.

Baza de Date Invenții (1963-1992) conține datele bibliografice privind 5478 de certificate de autor ale URSS, obținute de inventatorii din Republica Moldova, inclusiv în colaborare cu inventatori din alte state.

Baza de Date Design Industrial conține datele bibliografice și reproducerea desenelor și modelelor industriale înregistrate în Republica Moldova conform procedurii naționale începând cu 1993 până la data actualizării.

Baza de Date Rezultate științifice conține date informative referitoare la rezultatele cercetărilor științifice înregistrate conform Planului național, privind cercetările în sfera științei și inovării.

Baza de Date Soi de plantă conține informații referitoare la cererile de brevet pentru soi de plantă publicate și brevetele acordate din 1996 până în prezent. Se asigură accesul la datele bibliografice, denumirile propuse și modificate ale soiurilor, precum și descrierile oficiale ale soiurilor de plante.

Baza de Date Opere înregistrate conține informații referitoare la înregistrarea obiectelor dreptului de autor și drepturilor conexe, și anume: seria și numărul certificatului de înregistrare, data înregistrării, denumirea obiectului înregistrat, numele, prenumele autorului, precum și a titularului drepturilor patrimoniale.

Baza de Date Marcaje de control conține informații privind înregistrarea titularilor marcajelor de control, precum și date privind seria și numărul marcajelor de control eliberate, începând cu 01.01.2012.

Baza de Date Indicații Geografice conține informații referitoare la cererile de înregistrare a indicațiilor geografice, denumirilor de origine depuse conform procedurii naționale pentru care a fost atribuită data de depozit.